

LEA MELNIKOVOVÁ

Metropolitní univerzita Praha, Praha, Česká republika

Lukin, A.: Čína a Rusko: nové sblížení. Praha: nakladatelství Filosofia, 2021, 365 s., ISBN: 978-80-7007-688-0

Lukin, A.: China and Russia: The new rapprochement. Praha: nakladatelství Filosofia, 2021, 365 p., ISBN: 978-80-7007-688-0

Alexander Lukin podává ve své knize zevrubnou analýzu čínsko-ruských vztahů, která je ve velké míře založena na ruských a čínských zdrojích. Autor nabízí jiný pohled na sblížování Ruska a Číny, než je v tuzemsku běžné; „ruský“ pohled na problematiku je však přínosný právě pro svou odlišnost od běžně dostupné literatury.

Lukin v knize hodnotí vývoj a stav vztahů, popisuje je jako velice pragmatické, kde se obě velmoci nenechávají unášet ideologickými předsudky, nýbrž vycházejí z toho, co jim přinese výhody v dlouhodobé perspektivě. Obě země se dle autora postupně sblížují, jejich vztah během let posiluje a klíčovým momentem pro upevnění budovaného vztahu se stal rok 2014. Obrat Ruska k Číně hodnotí Lukin jako nevratný. Autor identifikuje společné body, které dvě velmoci spojují a na jejichž základě budují partnerský (nikoliv spojenecký) vztah, např. touha po multipolárním světě, kritika pokusů Západu podřívát roli OSN obcházením Rady bezpečnosti, určitá podobnost politických systémů („nezápadních“, jak uvádí autor) či společné postoje k regionálním otázkám (Írán, Irák, Líbye, KLR ad.) aj. Čína i Rusko pak mají své vlastní důvody pro spolupráci, autor se každému podrobně věnuje a vysvětluje jejich důležitost – ať už se jedná o ruské suroviny či čínský zájem na silném a stabilním, nikoliv však mocném Rusku. Autor vyvrací tvrzení jiných o asymetričnosti vztahu. Klade důraz nejen na ekonomickou sílu Číny, ale upozorňuje na vojenskou sílu a globální politický vliv Ruska, který tuto ekonomickou sílu vyvažuje. V knize nechybí častá kritika Západu, naopak se příliš neobjevuje kritické hodnocení ruské zahraniční politiky, až na určité výjimky, které se týkají hlavně 90. let. Kritičtějším přístupem by mohla kniha získat na větší objektivitě.

Kniha se skládá z několika obsažných kapitol. Po úvodní první kapitole následují dvě, které se věnují vzájemnému náhledu jedné země na druhou – Rusku očima Číny a naopak. Některé části jsou velmi poutavé, např. neoficiální (avšak povolené) čínské názory na vztahy s Ruskem. Vývoj vzájemných vztahů a strategického partnerství Lukin důsledně dokumentuje v následující 4. kapitole. Kromě podrobného zmapování jednotlivých kroků a pokroku v partnerství se také věnuje ruskému a čínskému přístupu k mnoha vnějším událostem (např. invazi do Iráku). Autor v těchto třech kapitolách kromě jiného objasňuje a hodnotí současnou roli Šanghajske organizace spolupráce, zejména co se týče rovnováhy vlivu obou velmocí v Centrální Asii a koordinace regionální spolupráce. Zabývá se také spoluprací se zeměmi Centrální Asie prostřednictvím Eurasijského ekonomického svazu. Poslední kapitola pak podává ucelený obraz o rozsahu a hloub-

ce strategického partnerství. Lukin uvádí podrobná čísla týkající se vývoje vzájemného obchodu a investic, dále se věnuje klíčové spolupráci v oblastech jako energetika, věda a technologie, obchod se zbraněmi a vojenská spolupráce. Autor se snaží vyvrátit některé mýty, např. obsazování ruského Dálného východu čínskými migranty či čínská expanze a přivlastňování ruských strategických zdrojů. V závěrečné kapitole se ještě zabývá vztahy s dalšími asijskými zeměmi, nicméně se nejedná o hlubší průnik do problematiky. Na úplný závěr se věnuje politice prezidenta Trumpa vůči Rusku a Číně.

Knih je napsána ve velmi pozitivním duchu, přesto však autor vyzdvihuje i body, na kterých se velmocí neshodnou. Jedná se např. o uznání státní suverenity Abcházie a Jižní Osetie či připojení Krymu k Ruské federaci, protože se jedná o bolestivé místo Číny – teritoriální integritu. Dále se jedná o její vstřícnější postoj k liberalizaci mezinárodního obchodu.

Závěrem lze říci, že kniha vyznívá snad až příliš optimisticky. Na druhou stranu se autorovi podařilo nabídnout alternativní náhled na rusko-čínské partnerství „ruskýma očima“. Je tedy užitečným zdrojem pro další studium problematiky a doplňuje literaturu na dané téma. Kladem knihy je také fakt, že je díky srozumitelnému jazyku dostupná širokému okruhu čtenářů.